MOVING FORWARD TOGETHER
THIS PROJECT IS FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

DDS və eko-etiketləmədə Ukrayna təcrübəsi və naliyyətləri

Olena Maslyukivska, fəlsəfə doktoru

Ukrayna EU4Environment üzrə

Milli Fəaliyyət Koordinatoru

Action implemented by:

OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES | UNECE | UN environment programme | UNIDO | THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Xülasə

1. Ukraynada DDS Biznes Modeli
2. Çərçivə Layihəsinin Aktivləşdirilməsi
3. Bazarın Prosesdə İştirakı
4. Peşəkarlaşma
5. İcra Vasitələri
6. Monitorinq
7. Ukraynada eko-etiketləmə
8. Növbəti addımlar

MOVING FORWARD TOGETHER
THIS PROJECT IS FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

1. Ukraynada DDS Biznes Modeli

Nailiyyətlər	• Artan donor marağı: Aİ, YUNEP, SlovakAid, GIZ, Dünya Bankı (2013-cü ildən) • QHT-lərin prosesdə daha yaxından iştirakı: «Living Planet», «GoLocal» • Prozorro Infobox sistemində yerləşdirilmiş maarifləndirmə materialları
Boşluqlar	• Ukraynada YDS-in spesifik faydaları üzrə dəqiq məlumatların olmaması • YDS-in daha mürəkkəb, riskli və baha olması ilə bağlı qərəzli fikirlərin olması • YDS-i milli prioritet etmək üçün yüksək səviyyəli dəqiq siyasi iradənin olmaması • Ukrayna cəmiyyətində müəyyən edilmiş YDS dəstəkçilərinin olmaması
Tövsiyələr	• YDS-ün Ukraynanın siyasi və iqtisadi məqsədlərinə çatmağa kömək etmə yollarını araşdırın • “Giriş nöqtələrini” müəyyən etmək və “YDS çempionlarını” dəstəkləmək üçün Ukraynadakı maraqlı tərəflər ilə əlaqə qurun • YDS-ün strateji funksiyaya xidmət edən satınalma sisteminin müasirləşməsində Ukraynanın liderliyini möhkəmləndirmə yollarını müşahidə edin

2. Çərçivə Layihəsinin Aktivləşdirilməsi

Nailiyyətlər	• Aİ və qlobal satınalma standartlarına (ÜTT HSM) uyğunlaşma öhdəliyi • Dövlət Satınalmaları Qanununun 2020-ci il versiyasında YDS üzrə aydın hüquqi baza • İqtisadiyyat Nazirliyi və onun Dövlət Satınalmaları Departamenti nəzdində aparıcı koordinasiya roluna malik qurumlar • Ətraf Mühitin Mühafizəsi və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin prosesdə fəal iştirakı
Boşluqlar	• Mütərəqqi icra yanaşmasının işlənib-hazırlanması barədə məlumat vermək üçün yenilənmiş prioritetləşdirmə təliminin olmaması • Təchizatçıların ekoloji cəhətdən təmiz məhsullar alması üçün ətraflı məcburi və ya könüllü qaydaların olmaması • DDS-nın icrasına rəhbərlik etmək üçün yol xəritəsi/planın olmaması • Dəstək verə biləcək (Enerji Səmərəliliyi üzrə Dövlət Agentliyi) və ya DDS-yə (Antiinhisar Komitəsi) maneə yarada biləcək digər nazirliklər və idarələrin cəlb edilməməsi.
Tövsiyələr	• DDS-nın icra edilməsini dəstəkləmək üçün institusional çərçivənin yaradın • Yaşıl satınalma üçün xərc kateqoriyalarına üstünlük verin • DDS təlimatlarının köməyi ilə alıcılarda əminlik hissini artırın

3. Bazarın Prosesdə İştirakı

Nailiyyətlər	• Üç prioritet məhsul üzrə bazarın hazırlıq səviyyəsi qiymətləndirilib: yuyucu vasitələr, boyalar və istilik izolyasiya materialları (2015) • Enerji cəhətdən səmərəli məhsullar üçün bazarın hazırlıq səviyyəsi qiymətləndirilib (2020)
Boşluqlar	• Ukraynada yaşıl bazar potensialı ilə minimal qarşılıqlı əlaqə və yaşıl bazar potensialının anlaşılması • Təchizatçılar arasında pilot layihələri zamanı ayrı-seçkilik xarakterli təkliflərlə bağlı şikayətlərdə özünü büruzə verən DDS üzrə məlumatlılığın olmaması
Tövsiyələr	• DDS ehtiyacları, maneələri və imkanlarını müəyyən etmək üçün bazarı vaxtından əvvəl prosesə cəlb edin • Ətraf mühit meyarları ilə bağlı rəy öyrənmək üçün bazarla məsləhətləşin

4. Peşəkarlaşma

Nailiyyətlər	• DDS üzrə Təlimatlar (2016) və Enerji cəhətdən səmərəli Satınalmalar üzrə Təlimat Kitabı (2020) • «Prozorro Edubox» və Kiyev İqtisadiyyat Məktəbində DDS onlayn-tədris kursu • 15 pilot tender keçirilib
Boşluqlar	• Tədarükçülər təchizatçılar və Antiinhisar Komitəsinin yarada biləcəyi mümkün çətinlikləri əsaslandıraraq qeyri-qiymət meyarlarından çəkinirlər. • Tədarükçülər üçün təlim və təcrübə mübadiləsində iştirak etmək və ya suallar vermək (yardım masası) üçün aydın imkan və ya stimulların olmaması. • Bu günə qədər keçirilmiş pilot tenderlər və ya Ukraynadakı YDS-dən qazanılmış təcrübələr barədə az sayda tədarükçünün məlumatının olması. • Yaşıl məhsullar alan tədarükçüləri mükafatlandıran və tanıyan təşkilati, büdcə və insan resursları proseslərinin olmaması • "Dövlət Satınalmaları üzrə Peşəkar" sertifikatlaşdırma kursunda və Satınalma Səlahiyyəti Mərkəzində DDS mövzuları üzrə təlim və seminarların keçirilməməsi
Tövsiyələr	• DDS modullarını Dövlət Satınalmaları üzrə Mütəxəssis kursuna inteqrasiya edin

5. İcra Vasitələri

Nailiyyətlər	• "Green Crane" ekoloji etiketləri • 15 məhsul kateqoriyası üçün ekoloji meyarlar • Prozorro sistemində innovativ alətlər: qeyri-qiymət meyarları aləti, «ESCO» modulu
Boşluqlar	• Azsaylı tədarükçülərin mütəxəssis dəstəyi olmadan (ekoloji etiketlər, ətraf mühit meyarları) mövcud tətbiq alətlərindən istifadə etməsi və ya bu barədə xəbərdar olması. • Geniş miqyaslı ESCO-ların olmaması • Qeyri-qiymət meyarlarının mərkəzləşdirilmiş satınalma yanaşmalarına inteqrasiya edilməməsi (məsələn, çərçivə sazişləri, «Prozorro Market»)
Tövsiyələr	• Çərçivə sazişləri və ya birgə satınalmalar və s. daxil olmaqla, DDS üçün sərfəli və sadələşdirilmiş yanaşmaları sınaqdan keçirin • Yaşıl məhsul və xidmətləri «Prozorro Market» e-kataloquna inteqrasiya

6. Monitorinq

Nailiyyətlər	• Enerji cəhətdən səmərəli satınalmalara nəzarət etmək üçün «Prozorro» sistemində ESCO analitik modelin olması
Boşluqlar	• Prozorro sistemində tenderlərdə qeyri-qiymət meyarlarının istifadəsinə nəzarət etmək üçün analitik modulun olmaması • YDS sistemləri üçün monitorinq planının və hədəflərin olmaması
Tövsiyələr	• YDS nəticəsini və təsirlərini yaxından izləmək üçün «Prozorro» sistemini yeniləyin

MOVING FORWARD TOGETHER
THIS PROJECT IS FUNDED BY THE EUROPEAN UNION
EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Eko-etiketləmə

- Ukraynanın öz Eko-etiketi var: «Green Crane»
- Birinci tip Eko-etiketləmə Proqramı
- Özəl operator: Ukraynada Qeyri-Hökumət Təşkilatı «Living Planet»
- 2003 Qlobal Eko-etiketləmə Şəbəkəsinin üzvü – GEN.
- Proqramın ekoloji meyarları **mal və xidmətlərin 48 kateqoriyasını** əhatə edir
- 12.12.2022-ci il tarixinə **101 istifadəçi** və **1272 sertifikatlı məhsul və xidmət** var

www.ecolabel.org.ua

Planlar

- **EU4Environment çərçivəsində YUNEP**
  - Yaşıl meyarlar Prozorro sisteminə daxil edilir
  - Prozorro üçün tenderlərdə qeyri-qiymət meyarlarının istifadəsinə nəzarət etmək üçün analitik modul hazırlanır.
- **GIZ**
  - Məktəb binaları üzrə DDS təlimatları
- **Dünya Bankı**
  - Ukraynanın yenidən qurulması prosesinə yaşıl meyarları cəlb etməyə çalışır

MOVING FORWARD TOGETHER
THIS PROJECT IS FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Olena Maslyukivska, fəlsəfə doktoru

Ukrayna EU4Environment üzrə Milli Fəaliyyət Koordinatoru

Maslyukivska@gmail.com

Bizi izləyin

- Veb saytımızı ziyarət edin: https://www.eu4environment.org/
- Bülletenlərimizə buradan abunə olun
- Bizi Facebook-da izləyin